

عنوان مقاله:

بررسی تحلیلی سیمای احمد عبدالصمد در تاریخ بیهقی

محل انتشار:

ششمین همایش ملی بزرگداشت ابوالفضل بیهقی (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 1

نویسنده:

محمدرضا ایروانی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی، عضو هیات علمی دانشگاه امام علی ع

خلاصه مقاله:

شمسالوزرا ابونصر احمد بن ابیطاهر محمد بن عبدالصمد الشیرازی، یکی از شخصیت های برجسته و خوشسینا در تاریخ بیهقی است که با لقب خواجه، خواجه بزرگ و خواجه عمید از او یاد میشود و شعرای بزرگ این دوران او را مدح گفته اند. رابطه بسیار نزدیک و دوستانه ی این وزیر با ابوالفضل بیهقی و بیان بسیاری از اسرار حکومتی به او سبب پرداخت جزئی نگرانه، دقیق و زیبایی شخصیت خواجه احمد عبدالصمد در این اثر شده است. بیهقی تصور روشن و مثبتی از احمد داشته و او را دوست میداشته است و بیشتر با شخصیت پردازی غیرمستقیم سیمای او را روایت و ترسیم کرده است. وی نخست کدخدای آلتونتاخ خوارزمشاه بود و به سال 424 به وزارت سلطان مسعود رسید و وزیر امیر مودود نیز شد. این وزیر در دوران ریاست خود با فراز و نشیب های زیادی مواجه بوده است؛ گاهی مورد اعتماد و زمانی مورد بدگمانی. احمد عبدالصمد سرداری شجاع و مدبر، مدیری سختگیر و زیرک و وزیری کاردان، آداب دان و محتاط است که ایده آل برای یک وزیر در آن عصر میباشد. کاردانی و کیاست او به حدی است که پس از مرگ آلتونتاخ در جنگ، با تدبیری خردمندانه و صلح با علی تگین، سپاه را به سلامت به خوارزم بازمیگرداند. نجات آلتونتاخ از توطیه بوسهل زوزنی، سیاست قاطعانه ی او درباره ی قاید منجوق، راهنمایی های سنجیده و درست او به سلطان مسعود، دوراندیشی او راجع به خراج هنگفت از گرگانیان (آل زیار)، سکوت های آگاهانه و محتاطانه در شرایط سخت زندگی سیاسی، دلسوزی و راهنمایی توأم با ادب و متانت راجع به تصمیم های اشتباه و مستبدانه ی سلطان مسعود و ... شایستگی، درایت و هیبت او را در سمت وزارت آشکار می سازد. خیرخواهی و بیان حقیقت علی رغم میل سلطان مستبد به ویژه پس از سقوط خوارزم سبب ناراحتی و کم توجهی سلطان مسعود به او شد که بارها در این باره به بونصر مشکان و بیهقی شکایت و درد دل کرده است. واکاوی زندگی و شخصیت و عملکرد او در تاریخ بیهقی به نوعی بازآفرینی زندگی یک وزیر در قرن پنجم هجری است که در خاندان غزنوی پایگاه بلندی یافته است و هدف این پژوهش است.

کلمات کلیدی:

احمد عبدالصمد، وزارت، تاریخ بیهقی، سلطان مسعود، ابوالفضل بیهقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/813494>

